

# Ikäystävälliseen Eurooppaan

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry ja Eläkeläiset ry järjestävät keskustelutilaisuuksien sarjan.

Onko Suomessa huomioitu senioreiden tarpeet arjessa, asumisessa, palveluissa ja ympäristössä?

Tervetuloa kuuntelemaan ja keskustelemaan: Turku ja Lappeenranta maanantaina 31.10.2022 sekä Jyväskylä keskiviikkona 2.11.2022.



– Yhteiseurooppalaista otetta tarvitaan, myös hoivan ja terveyden kysymyksissä, Sirpa Pietikäinen sanoo.



– Suomessa tehtävät päätökset ovat meille edelleen kaikkein tärkein asia, Eero Heinäluoma toteaa. – EU:ssa käytävä keskustelu kuitenkin usein osoittaa suuntaa ja luo minimistandardeja.

## Väestön ikääntymiseen tulee vastata myös EU-tasolla

Euroopan komission Ikääntymisen vihreä kirja nostaa esiin EU-jäsenmaiden väestön ikääntymisen tuomia haasteita, mutta korostaa samalla myös ikääntymisen mahdollisuuksia.

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ja Eläkeläiset ry järjestävät loka-marraskuun vaihteessa kolme kaikille avointa keskustelutilaisuutta, teemana Ikäystävällinen Eurooppa. Tilaisuuksissa ovat mukana europarlamentaarikot **Sirpa Pietikäinen** (kok) ja **Eero Heinäluoma** (sd) sekä

Ulkoministeriön ihmisoikeusasioiden suurlähtettiläs **Rauno Merisaari**.

Euroopan komissio julkaisi viime vuoden tammikuussa vihreän kirjan eli keskustelualoitteen väestön ikääntymisestä. Se kattaa itse asiassa eurooppalaisten koko elinkaaren: nuorten osalta paperi käsittelee pidentyvän eliniän kysymyksiä, työikäisillä työelämän tasa-arvoa ja ikääntyneiden osalta eläkkeiden nykytilannetta.

Valtaosa näistä teemoista kuuluu kansallisen toimivallan piiriin. Jokainen jäsenvaltio päättää esimerkiksi eläkepolitiikasta itsenäisesti.

Sillä, mitä EU lausuu, on kuitenkin merkitystä ja siitä kannattaa olla kiinnostunut, europarlamentaarikot vakuuttavat.

Eero Heinäluoma huomauttaa, että peruslähdekohta on iloinen ja hieno: Me elämme pitempään.

– Olkaamme iloisia siitä, että meillä on enemmän vuosia käytettävissä. Kysymys on siitä, miten ne voitaisiin käyttää mahdollisimman hyvin, miten yhteiskunta voi ikääntymiseen varautua ja mitä pitäisi tehdä, jotta eläkeläisillä olisi hyvä toimeentulo ja hoiva. Ja toisaalta riittävästi väkeä toisää, jotta voidaan kustantaa tämä. Minusta vihreässä kirjassa

on hyvin tunnistettu nämä kolikon molemmat puolet. Sirpa Pietikäinen kritisoi asennemaailmaa, jossa ikääntymisen maalataan yhteiskunnan taakaksi ja ongelmaksi.

– Ikääntyminen ei ole ongelma, mutta niin sitä edelleen usein käsitellään kunnissa, jäsenmaissa kuin EU:ssakin. Hyvin suuri osa ikäihmisistä on kuitenkin mukana esimerkiksi vapaaehtoistyössä, järjestöissä, politiikassa. Ja jos laskeetaan esimerkiksi kaikki tunnit, jotka isovanhemmat hoitavat lastenlapsiaan, puhutaan valtavista panoksista yhteisten asioiden hoitoon.

Pietikäinen peräänkuuluttaa ylisukupolvisuutta ja yhteisöllisyyttä.

– Sen sijaan että eristetään eri ihmisryhmät omiin siloihinsa, voidaan rakentaa ja räätälöidä palveluita, joista on hyötyä kaikille. Esimerkiksi sellainen kaupunkiympäristö, joka on helppokulkuinen ja esteetön ikäihmisille, on hyväksi muillekin.

Eero Heinäluoma korostaa vapaaehtoistyön merkitystä.

– Kun ihmiset itse ovat mukana hoitamassa omia asioitaan ja auttamassa kanssaihmisiä, se on aina edullisempaa ja usein myös tehokkaampaa kuin se, että kaikki vastuu

laitetaan viranomaisille. Tätä ei ole riittävästi oivallettu vihreässä kirjassa.

– Meillä Suomessa eläkeläiskerhot ovat tärkeä osa vapaaehtoistoimintaa. Yhteiskunnan tuki eläkeläisjärjestöille on tällä hetkellä riittämätön. Uskon, että siellä sattuu euro tuottaa kymmenkertaisen hyödyn, vaikkapa eläkeläisten digipinnoissa.

Riittävä toimeentulo ja toimiva terveydenhuolto ovat luonnollisesti iso osa keskustelua.

– Meillä on valitettavasti edelleen merkittävä määrä eläkeläisköyhyyttä. Päätökset tässäkin ovat tietysti kansallisia, sanoo Eero Heinäluoma.

– Kaikki eurooppalaiset ansaitsevat helposti saavutettavaa ja laadukasta hoivaa. Hoitajat taas ansaitsevat parempia työoloja ja enemmän hyvinvointia, tukea ja arvostusta. Erityisesti omaishoitajien asemaa on parannettava, toteaa Sirpa Pietikäinen.

Pietikäinen sanoo olevansa tyytyväinen Euroopan parlamentin mietintöön eurooppalaisesta hoivasta, joka hyväksyttiin parlamentin täysistunnossa heinäkuussa. Hän toimi hoivamietinnössä parlamentin toisena pääneuvottelijana.

– Se on ensimmäinen Euroopan parlamentin laaja kannanotto hoivaan, ja varsinkin kunnianhimoinen.

Vihreä kirja väestön ikääntymisestä – Sukupolvien välisen solidaarisuuden ja vastuullisuuden edistäminen – kirja on ladattavissa osoitteesta: [bit.ly/eu\\_vihrea\\_kirja](http://bit.ly/eu_vihrea_kirja)

Tuomas Talvila

## EU-tasolla tarvitaan nyt konkreettisia toimia

Euroopan komissio julkaisi viime vuoden tammikuussa vihreän kirjan eli keskustelualoitteen väestön ikääntymisestä. Vihreät kirjat ovat asiakirjoja, joiden tarkoituksena on käynnistää unionin tasolla erityisiä aiheita koskevia keskusteluja. Keskustelusta voi seurata valkoinen kirja, joka koostuu mahdollisista lainsäädäntö- ja politiikkatoimista.

Ikääntymisen vihreän paperin julkistamisen jälkeen asia ei valitettavasti tiedusteluista ja kehotuksista huolimatta näytä edenneen toimeenpanoon. EU-tasolla tarvitaan konkreettisia toimia ikääntyvän väestön kohtaamiin haasteisiin vastaamiseen.

### Sukupolvien välinen dialogi ja vanhenemisen arvostus

Ikääntyneitä ja nuoria edustavien järjestöjen välille tarvitaan rakentavaa keskustelua sukupolvi-politiikasta. Ikääntyneet ja heidän järjestönsä voivat jakaa kokemustaan ja näkemyksiään nuorisjärjestöjen kanssa asioista, joista nuorilla ei ole vielä yhtä mittavaa kokemusta. Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:n nimissä ehdotettiin EU:n rahoittamaa hanketoimintaa juuri sukupolvien välisen dialogin edistämiseksi.

Työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen tulee panostaa kaikissa jäsenmaissa, varsinkin silloin, kun työikäisillä on riski joutua varhais- tai työkyvyttömyyseläkkeelle. Samoin työelämäkulttuuria tulee muokata niin, että ikääntyneitä työntekijöitä ei nähdä riskiteki-jöinä.

Työssäjaksamista parantaa työajan jousto sekä esimerkiksi työntekijän omista lähtökohdista tapahtuva määräaikainen osa-aikatyö. Myös jo eläköityneet tarvitsevat mahdollisuuden työskennellä osa-aikaisesti. Ikääntyneiden yrittäjyyttä tulee tukea esimerkiksi seniorilainoilla ja sukupolvien välisellä mentoroinnilla.

Digipalvelujen nykyisiä ja tulevia käyttäjiä tulee ottaa mukaan kehitystyöhön. Toimivinkin digitaalinen palvelu on hyödytön, jos se suunnitellaan ilman sitä käyttävien ihmisten panosta.

### Ikääntyneiden taloudelliseen hyvinvointiin panostettava jo ennen eläkeikää

Nykyisellään köyhyyttä ja pienituloisuutta mitataan köyhyysrajaa soveltamalla, mutta vain siihen keskittyminen ei riitä. Köyhyyden vastaisissa ohjelmissa tulee huomioida ryhmäkohtaiset haasteet, esimerkiksi ikääntyneillä kasvavat terveydenhuollon kustannukset ja toimeentulon rajoittuvuus eläkeisiin.

Jäsenmaissa, joissa eläke on sidottu työuran aikaisiin ansioihin, kuten Ruotsissa ja Suomessa, tulee vähentää ei-haluttua pätkätyötä ja alityöllistymistä. Etenkin naisvaltaisilla aloilla työskentelevät ovat nykyisin lähes automaattisesti taloudellisesti epä-tasa-arvoisessa asemassa, kun eläkkeelle siirtyminen koittaa.

Kattava, joustava ja kohtuuhintainen varhaiskasvatusta on elinehto, jos halutaan helpottaa naisiin kohdistuvaa painetta jäädä perheen perustamisen yhteydessä pitkäksi aikaa pois työelämästä. Toinen elintärkeä järjestely on toimiva ja kattava perhevapaajärjestelmä. Kahden vanhemman perheissä järjestelmän tulee rohkaista molempia vanhempia viettämään vanhempainvapaata.

Riittävän eläkkeen tulee ensisijaisesti tulla lakisääteisen eläkejärjestelmän kautta. Vapaaehtoiset eläkevakuutukset voivat täydentää ihmisen henkilökohtaista toimeentuloa, mutta ne eivät saa muodostua edellytykseksi taloudelliselle hyvinvoinnille.

### Hoiva-alan toimivuudesta

Jäsenmaita tulee rohkaista sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen kohtuullistamiseen ja maksuttomien palvelujen lisäämiseen. Maksut eivät saa missään vaiheessa muodostua esteeksi hoitoon hakeutumiselle.

EU:n tulisi kannustaa jäsenmaita ottamaan käyttöön kohtuullinen hoitotakuu, jotta terveydenhuollossa panostettaisiin ennaltaehkäisyyn ja vältettäisiin ongelmien huononemista tarpeettomasti. Tässä voidaan hyödyntää myös digitaalisia etäpalveluita. Mahdolliset etähoidot voidaan helposti toteuttaa myös silloin, kun välimatkat hoitopaikkojen ja asutuksen välillä ovat pitkät.

Vanhustenhoito on EU:n jäsenmaissa hyvin eriarvoisessa asemassa ja tilanteessa: Pohjois- ja Keski-Euroopan jäsenmaissa on panostettu mittavasti julkisesti järjestettyyn hoivaan, kun taas Etelä-Euroopassa edelleen lapset ja suku ovat paljon suuremman vastuussa. Näiden kulttuurillisten ja poliittisten erojen vaikutuksia tulee seurata ja negatiivisia vaikutuksia lieventää.

### Järjestötyön tärkeys yksinäisyyden torjunnassa

Vuoden 2008 taluskriisiä seuranneen leikkauksipolitiikan myötä avustukset yksinäisyyttä torjuville järjestöille ja hankkeille eivät ole pysyneet kustannusten tahdissa. Erityisesti järjestöt, jotka tuottavat osallisuutta ikääntyneiden keskuudessa, eivät saa riittävästi rahoitusta tehokkaaseen ja kattavaan työskentelyyn. Tilanne luonnollisesti korostui pandemian myötä.

Järjestöt joutuivat ja pääsivät muuttamaan toimintatapojaan. Nykyisen kaltainen tilanne ei saa toistua tulevaisuudessa, vaan ikääntyneiden yksinäisyyden lievittäminen tulevaisuudessa vastavissa olosuhteissa tulee ottaa vakavasti.

Eero Kivinen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL

## Ikäystävälliseen Eurooppaan



Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry ja Eläkeläiset ry järjestävät keskustelutilaisuuksien sarjan.

Onko Suomessa huomioitu senioreiden tarpeet arjessa, asumisessa, palveluissa ja ympäristössä?

Tervetuloa kuuntelemaan ja keskustelemaan!

### Turku

ma 31.10.2022

klo 11–14

Panimoravintola Koulu, Eerikinkatu 18

**Sirpa Pietikäinen**  
europarlamentaarikko

**Rauno Merisaari**

suurlähtettiläs,

ihmisoikeusasiantuntija,

Ulkoministeriö

**Matti Huutola**

puheenjohtaja

Eläkeläiset ry

[www.ekl.fi](http://www.ekl.fi)

[www.elakelaiset.fi](http://www.elakelaiset.fi)

### Lappeenranta

ma 31.10.2022

klo 11–14

Kaupungintalo, Valtuustosalin, Villimiehenkatu 1

**Eero Heinäluoma**  
europarlamentaarikko

**Timo Kokko**

toiminnanjohtaja

EKL ry

**Eero Kivinen**

sosiaalipoliittinen

asiantuntija

EKL ry

### Jyväskylä

ke 2.11.2022

klo 11–14

Jyväskylän työväentalo, Aalto-Sali, Väinönkatu 7

**Eero Heinäluoma**  
europarlamentaarikko

**Timo Kokko**

toiminnanjohtaja

EKL ry

**Eero Kivinen**

sosiaalipoliittinen

asiantuntija

EKL ry

